

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Szak/5/2017
Identifikačné číslo spisu: 7017200243
Dátum vydania rozhodnutia: 08.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7017200243.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobcu): N. P. T., narodený XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Vietnamská socialistická republika, bez cestovného dokladu, zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Štúrova č. 20, proti žalovanému: Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru Košice - letisko, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Prešov, Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia policajného zboru, 041 78 Košice - letisko, o preskúmanie rozhodnutia orgánu verejnej správy, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sa/12/2017 zo dňa 6. apríla 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sa/12/2017 zo dňa 6. apríla 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-PO9-1-038/2017-AV zo dňa 14.03.2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania priznáva.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-PO9-1-038/2017-AV zo dňa 14.03.2017 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) predĺžil lehotu zaistenia sťažovateľa o 136 dní, t.j. od 14.03.2017 do 27.07.2017, na čas nevyhnutne potrebný na zabezpečenie výkonu administratívneho vyhostenia.

2. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný poukázal na rozhodnutie č. PPZ-HCP-PO9-AV-8-012/2016 zo dňa 27.07.2016, na základne ktorého bol sťažovateľ zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č.

404/2011 Z.z. do 27.12.2016, t.j. na päť mesiacov. Nakoľko v tejto lehote sa nepodarilo zabezpečiť výkon administratívneho vyhostenia sťažovateľa, rozhodnutím č. PPZ-HCP-PO9-AV-8-038/2016 zo dňa 27.12.2016 bola lehota zaistenia sťažovateľa predĺžená o jeden mesiac, t.j. do 27.01.2017. Nakoľko ani v tejto lehote sa nepodarilo zabezpečiť výkon administratívneho vyhostenia, rozhodnutím č. PPZ-HCP-PO9-1-010/2017-AV zo dňa 27.01.2017 žalovaný rozhodol o predĺžení lehoty zaistenia o šesť mesiacov, t.j. do 27.07.2017. Rozhodnutie žalovaného zo dňa 27.01.2017 bolo na základe správnej žaloby sťažovateľa podľa zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn 5Sa/7/2017 zo dňa 23.02.2017 zrušené a vec bola žalovanému vrátená na ďalšie konanie.

3. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí osobitne poukázal na odpoveď na žiadosť o zaujatie stanoviska pod č. PPZ-HCP-SE1-1-60/2017, z ktorej vyplynulo, že zaistenie sťažovateľa je účelné. Dĺžku lehoty zaistenia stanovil tak, že zohľadnil dobu (od 27.01.2016 do 14.03.2017), počas ktorej bol sťažovateľ zaistený na základe rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-PO9-1-010/2017-AV zo dňa 27.01.2017, teda kontinuálne pokračuje v lehote šiestich mesiacov, ktorú stanovil v rozhodnutí zo dňa 27.01.2017.

4. Účelnosť lehoty zaistenia odôvodnil okrem iného aj tým, že počas tejto žalovaný bude vykonávať ďalšie úkony smerujúce k výkonu administratívneho vyhostenia, a to najmä zabezpečenie vystavenia náhradného cestovného dokladu.

5. Po dôkladnom vyhodnotení podmienok uvedených v § 89 ods. 1 písm. a) a b) zák. č. 404/2011 Z.z. dospel žalovaný k dôvodnému záveru, že sťažovateľovi nemôže uložiť povinnosť v zmysle označeného ustanovenia zákona, pretože tento by svoju povinnosť, uloženú správnym orgánom, nevedel reálne splniť.

6. Žalovaný konštatoval, že vzhľadom k prebiehajúcej konaniu o vyhostení, ktoré stále trvá, je zaistenie sťažovateľa v súlade s článkom 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“). Základom pre začiatok konania o reálnom vyhostení z územia SR v zmysle článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru je existencia rozhodnutia o administratívnom vyhostení z územia SR. Táto podmienka je rovnako splnená, čoho dôkazom je nespochybniteľná existencia vykonateľného a právoplatného rozhodnutia o administratívnom vyhostení, vedeného pod č. PPZ-HCP-PO9-AV-8-011//2016 zo dňa 27.07.2016, vydaného Oddelením hraničnej kontroly PZ Košice - letisko, v ktorom bol sťažovateľ administratívne vyhostený z územia SR na územie Vietnamskej socialistickej republiky podľa § 77 ods. 1 zák. č. 404/2011 Z.z.

7. V priebehu administratívneho vyhostenia žalovaný nezistil prekážky administratívneho vyhostenia sťažovateľa na územie Vietnamskej socialistickej republiky v zmysle § 81 ods. 1, 2 zák. č. 404/2011 Z.z., čo má svoj podklad v jeho vyjadrení v zápisnici zo dňa 27.07.2016 spracovanej pod č. PPZ-HCP-PO9-AV-8-010/2016. Rovnako v zápisnici sťažovateľ uviedol, že chce čo najskôr vycestovať zo Slovenska, pričom v domovskej krajine nie je politicky aktívny a nehrozí mu žiadne nebezpečenstvo.

II.

Konanie na Krajskom súde

8. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci zaistenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

- žalovaný rozhodnutie správneho súdu o bezodkladnom prepustení sťažovateľa nevykonal a tohto zo zaistenia reálne neprepustil;

- žalovaný s odkazom na jeho miestnu nepríslušnosť neprijal žiadosť sťažovateľa o udelenie tolerovaného pobytu;

- z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia nevyplýva, že by predĺženie výkonu administratívneho vyhostenia žalobcu malo byť v príčinnej súvislosti s údajnou nespôlpracou

sťažovateľa a to aj napriek tomu, že žalovaný uvádza, že zo zaslaných materiálov Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia policajného zboru Útvaru policajného zaistenia cudzincov Sečovce vyplýva, že žalobca nespolupracuje, z obsahu odôvodnenia vyplývajú okolnosti, ktoré poukazujú na to, že predĺženie výkonu administratívneho vyhostenia nie je v príčinnej súvislosti s postupom žalobcu;

- nevyplnenie vstupného dotazníka, potrebného pre vystavenie náhradného cestovného dokladu nemožno považovať za neochotu spolupracovať, pokiaľ sťažovateľ nedokáže poskytnúť žiadané osobné údaje, keďže o týchto údajoch sám nemá vedomosť, nakoľko nemá a ani nemal vydaný rodný list a údaje o svojom veku získal len od starých rodičov, ktorí ho vychovávali;

- ak sťažovateľ nemá žiadnu možnosť zabezpečiť si osobný doklad a žiadne ďalšie údaje, okrem tých, ktoré už poskytol o svojej identite, nepozná, nemožno vyhodnotiť jeho správanie ako neochotu spolupracovať;

- žalovaný nerešpektoval právny názor vyslovený v rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Sa/7/2017 zo dňa 23.02.2017, ktorý zrozumiteľne a jasne vyložil vzťah účelnosti zaistenia, teda skutočnosť, že zaistenie musí byť efektívne a účelné, pričom ako vyplýva z uvedeného, v tomto kontexte sa zaistenie žalobcu nemôže javiť ako zákonné, keďže chýba základný predpoklad, ktorým je, že účel zaistenia môže byť naplnený;

9. Krajský súd v Košiciach v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že sťažovateľovi nebolo možné vyhovieť z dôvodov stručne načrtnutých v nasledujúcich bodoch.

10. Z výroku preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že žalovaný pristúpil k predĺženiu lehoty zaistenia sťažovateľa podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. z dôvodu, že i napriek vykonaným úkonom, potrebným na výkon administratívneho vyhostenia, sa tento výkon predlži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje. Krajský súd poukázal na informáciu konzula Vietnamskej socialistickej republiky z ktorej vyplýva, že tento aj uviedol, že vykoná previerku v príslušných evidenciách Vietnamskej socialistickej republiky, ktorá môže dopomôcť k potvrdeniu identity a následne k vystaveniu náhradného cestovného dokladu a o výsledku previerky bude informovať ÚPZC Medveďov. Z daného vyplýva, že aj keď samotný konzul uviedol, že je pomerne pravdepodobnosť vystavenia náhradného cestovného dokladu nízka, ešte to neznamená, že nebude tento doklad vystavený.

11. Krajský súd zdôraznil, že konaním sťažovateľa nemožno zdôvodňovať jeho ochotu spolupracovať, nakoľko tento má možnosť zabezpečiť z domovskej krajiny kópiu alebo originál osobného dokladu pokiaľ by z jeho strany bola vyvíjaná snaha na zabezpečenie si náhradného cestovného dokladu. Z jeho správania však vyplýva, že tým, že neposkytuje dostatočné údaje o svojej osobe s jeho odôvodnením, že týmito údajmi ani nedisponuje, nemožno považovať za skutočnosť, že náležite spolupracuje pokiaľ má možnosť vyvinúť určité úsilie zabezpečiť iné doklady, na základe ktorých by mu mohol byť vydaný náhradný cestovný doklad. Na dôvažok krajský súd poukázal, že pokiaľ by bolo možné obmedziť sa iba na púhe konštatovanie žiadateľov o náhradný cestovný doklad na to, že disponujú iba niektorými údajmi a inými nedisponujú, bola by im zo strany štátnych orgánov vytvorená možnosť ich neoprávneného pobytu na území Slovenskej republiky.

12. K účelnosti predĺženia lehoty zaistenia krajský súd poukázal aj na úradný záznam č. PPZ-HCP-SE1-297-029/2016 zo dňa 22.11.2016, na ktorý žalovaný aj v napadnutom rozhodnutí poukazuje a z ktorého vyplýva, že so sťažovateľom bol dňa 22.11.2016 vykonaný pohovor v priestoroch ÚPZC Sečovce, kde mu bola opätovne predložená žiadosť o vystavenie náhradného cestovného dokladu na doplnenie údajov potrebných k vybaveniu NCD, ktorú tento odmietol vyplniť. Z takého konania vyplýva neochota spolupracovať a neochota zabezpečiť si náhradný cestovný doklad. Navyše sťažovateľ uviedol, že sa nechce dobrovoľne vrátiť domov a odmietol spolupracovať s policajným útvarom. Rešpektoval však, že pokiaľ mu bude vybavený náhradný cestovný doklad, nebude robiť ďalšie problémy.

13. Z jednotlivých správ, či už z ÚPZC Sečovce (najmä zo dňa 14.03.2017 a jej príloh), ako aj ÚPZC Medveďov vyplýva, že správny orgán vykonával úkony zamerané na zistenie štádia v akom sa nachádza vybavenie náhradného dokladu pre sťažovateľa, pričom žalovaný v odôvodnení preskúmaného

rozhodnutia uvádza v súlade s ustálenou súdnou praxou aj obsah týchto podaní s uvedením číselnej konkretizácie, ako aj dňa vystavenia tohto podania. Krajský súd uzavrel, že žalovaný v preskúvanom rozhodnutí náležitým spôsobom odôvodnil účelnosť a efektívnosť zaistenia sťažovateľa.

14. K žalobnej námietke o faktickom neprepustení zo zaistenia, čím žalovaný nerespektoval rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Sa/7/2017 zo dňa 23.02.2017 krajský súd zdôraznil, že predmetom tohto konania je súdny prieskum rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-PO9-1-038/2017-AV zo dňa 14.03.2017 a zákonné predpoklady pre vydanie daného rozhodnutia. Z administratívneho spisu vyplýva, že v zmysle Príkazu na prepustenie č. PPZ-HCP-PO9-1-029/2017-AV zo dňa 14.03.2017 bol tento prepustený zo zaistenia dňa 14.03.2017 o 13:30 hod.. Následne až po jeho prepustení boli vykonané úkony, smerujúce zo strany žalovaného k vydaniu preskúvaného rozhodnutia zo dňa 14.03.2017, nakoľko aj zo Zápisnice o vyjadrení účastníka konania č. PPZ-HCP-PO9-1-037/2017-AV zo dňa 14.03.2017 vyplýva, že táto bola spracovaná so začiatkom o 14.45 hod. a ukončená o 16.20 hod., pričom úkony boli ukončené v čase o 17:30 hod., kedy bolo žalobcovi zo strany žalovaného napadnuté rozhodnutie aj doručené.

15. K žalobnej námietke, v ktorej sťažovateľ namietal, že žalovaný pristúpil k predĺženiu lehoty jeho zaistenia na základe neexistujúceho rozhodnutia, nakoľko nemohol rozhodovať o predĺžení lehoty zaistenia, ktoré formálne vydaním príkazu na prepustenie zo zaistenia neexistovalo, krajský súd poukázal na rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-PO9-AV-8-012/2016 zo dňa 27.07.2016 (právoplatné dňa 04.08.2016), ktorým bol sťažovateľ zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. na 5 mesiacov, t.j. do 27.12.2016. Dňa 27.12.2016 bolo rozhodnutím právneho orgánu č. PPZ-HCP-PO9-AV-8-038/2016 predĺžené zaistenie sťažovateľa podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. o jeden mesiac, t. j. do 27.01.2017 z dôvodu, že tento nespupracuje. Dňa 27.01.2017 správny orgán vydal rozhodnutie č. PPZ-HCP-PO9-1-010/2017-AV zo dňa 27.01.2017 o predĺžení lehoty zaistenia o 6 mesiacov, do 27.07.2017 z dôvodu, že sťažovateľ nespupracuje. Toto rozhodnutie bolo vyššie uvádzaným rozsudku Krajského súdu v Košiciach zrušené.

16. Preskúvaným rozhodnutím žalovaný sťažovateľovi, ktorý bol zaistený dňom 27.07.2016 o 15:00 hod. podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. predĺžil lehotu zaistenia podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. o 136 dní, t. j. od 14.03.2017 do 27.07.2017, pričom predĺženie lehoty zaistenia je potrebné z dôvodu, že i napriek vykonaným úkonom, potrebným na výkon administratívneho vyhostenia sa tento výkon predĺži z dôvodu, že sťažovateľ dostatočne nespupracuje. Kontinuálnym spôsobom vzhľadom na rozhodnutia uvedené vyššie žalovaný najprv pristúpil k predĺženiu zaistenia 27.12.2016 a následne rozhodnutím zo dňa 27.01.2017 a 14.03.2017 k predĺženiu lehoty zaistenia sťažovateľa, ktorý bol pôvodne zaistený rozhodnutím zo dňa 27.07.2016 (právoplatné dňa 04.08.2016) podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z., pričom podkladom pre jeho zaistenie v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. bolo rozhodnutie o administratívnom vyhostení,

17. Za prijatia argumentácie sťažovateľa by bolo by možné cudzincov v prípade ich prepustenia zo zaistenia zaistiť opakovane aj niekoľkokrát (v prípade splnenia podmienok pre ich zaistenie) čím by mohli byť v zaistení po neobmedzenú dlhú dobu, čo by bolo v rozpore s príslušnými článkami Dohovoru.

18. Námietku súvisiacu so žiadosťou sťažovateľa o udelenie tolerovaného pobytu na území Slovenskej republiky podľa § 58 zák. č. 404/2011 Z.z. krajský súd nepovažoval za dôvodnú, nakoľko v zmysle ustanovenia § 88 a násl. zák. č. 404/2011 Z.z. žiadosť o tolerovaný pobyt nemá prednosť pred konaním o zaistení, ani pred konaním o predĺžení zaistenia, ako aj predĺženia lehoty zaistenia. Navyše pokiaľ žalovaný neprijal žiadosť sťažovateľa o udelenie tolerovaného pobytu, tento postup vyplýva z ustanovenia § 59 ods. 2 zák. č. 404/2011 Z.z., podľa ktorého policajný útvar žiadosť neprijme aj v prípade, ak štátny príslušník tretej krajiny je v konaní o administratívnom vyhostení.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

19. Proti rozsudku krajského soudu stěžovatel v zákoně lhote podal kasačnou stížnost z důvodů uvedených v

- § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t.j. krajský soud rozhodl na základě nesprávného právního posouzení věci, ako aj

- § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., t.j. krajský soud nesprávným procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Stěžovatel v nasledujících stížnostných bodech v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že krajský súd nesprávne právne posúdil:

- zákonnosť a súlad postupu žalovaného, ktorý po zrušení rozhodnutia o predĺžení lehoty zaistenia zo dňa 27.01.2017 a vrátení veci na ďalšie konanie, rozhodol o predĺžení lehoty zaistenia podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z.;

- že postup žalovaného, ktorý napriek nariadeniu krajského súdu o bezodkladnom prepustení stážovateľa zo zaistenia a formálne vydanému príkazu na prepustenie, tohto fyzicky neprepustil, nie je postupom, pri ktorom došlo k podstatnému porušeniu ustanovení zákona o konaní pred správnym orgánom, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia a

- že pre posúdenie naplnenia účelnosti zaistenia postačuje údajná nespôlupráca zaistej osoby, bez toho aby pri posúdení účelnosti zaistenia bolo potrebné brať do úvahy všetky skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo a z týchto vyplýva nevyhostiteľnosť stážovateľa, resp. vysoká pravdepodobnosť tejto nevyhostiteľnosti.

21. V ďalšej časti kasačnej stížnosti stážovateľ poukázal na úradný záznam č. PPZ-HCP-PO5-51-002/2017 o predvedení stážovateľa podľa § 17b ods. 1 zákona č. 171/1993 Z.z., podľa ktorého dňa 14.03.2017 o 13:00 hod. bol predvedený a eskortovaný na OHK PZ Košice- letisko. Predvedenú osobu prevzal vedúci zmeny OHK PZ Košice- letisko v čase o 14:20 hod. Z príkazu na prepustenie stážovateľa č. PPZ-HCP-PO9-1-029/2017-AV zo dňa 14.03.2017 vyplynulo, že stážovateľ bol v daný deň prepustený o 13.30 hod. Z uvedeného postupu je podľa stážovateľa zjavným postup, kedy žalovaný iba formálne prepustil stážovateľa zo zaistenia, nie však fakticky. Rovnako pochybil krajský súd pokiaľ pri posúdení tejto skutočnosti postupoval formálne.

22. Stážovateľ nesúhlasil s argumentáciou krajského súdu o dôvodoch neprijatia žiadosti o udelenie tolerovaného pobytu. Osobitne poukázal na to, že jeho postavenie nemožno posudzovať tak, že „je v konaní o administratívnom vyhostení“, nakoľko toto konanie sa už právoplatne skončilo vydaním rozhodnutia o administratívnom vyhostení stážovateľa.

23. Preskúmané rozhodnutie stážovateľ považoval za nezákonné aj z dôvodu, že predchádzajúce rozhodnutie o predĺžení lehoty zaistenia bolo zrušené, a z tohto dôvodu bol stážovateľ zo zaistenia prepustený, teda zaistenie zaniklo. Za použitia gramatického výkladu teda nebolo možné predĺžiť nič o čo zaniklo.

24. Zároveň s poukazom na správu konzula Vietnamskej socialistickej republiky namietal posúdenie účelnosti a efektívnosti zaistenia. Z tejto správy totiž vyplynul záver o veľmi nízkom predpoklade vystavenia náhradného cestovného dokladu pre stážovateľa. Zároveň namietal krajským súdom prebranú argumentáciu žalovaného o stážovateľovej nespôlupráci.

25. Záverom navrhol, aby kasačný súd zmenil rozhodnutie krajského súdu, zrušil rozhodnutie žalovaného a priznal stážovateľovi právo na náhradu všetkých trov konania v plnom rozsahu.

B)

26. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej stížnosti pod č. PPZ-HCP-PO9-1-65/2017-AV zo dňa 17.05.2017 odmietol argumentáciu stážovateľa a navrhol, aby kasačný súd potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu. Zároveň oznámil, že dňa 17.05.2017 bol stážovateľ prepustený zo zaistenia z dôvodu,

že zanikol účel zaistenia podľa ustanovenia § 90 ods. 2 písm. a) zák. č. 404/2011 Z.z. a zároveň bolo prerušené konanie vo veci administratívneho vyhostenia sťažovateľa z územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. do času, kým nebude rozhodnuté o sťažovateľovej žiadosti o udelenie azylu na území Slovenskej republiky.

IV.

Právny názor kasačného súdu

27. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihladením na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je v zmysle § 462 ods. 2 S.s.p. v spojení s § 230 ods. 1 písm. c) potrebné zmeniť tak, že ruší preskúmané rozhodnutie a vec žalovanému vracia na ďalšie konanie.

28. Vzhľadom na to, že sťažovateľ bol Príkazom na prepustenie štátneho príslušníka tretej krajiny z útvaru policajného zaistenia pre cudzincov zo dňa 17.05.2017 č. s. PPZ-HCP-PO9-1-063/2017-AV prepustený dňa 17.05.2017 o 10.00 hod. (t.j. pred vyhlásením tohto rozsudku), kasačný súd, aplikujúc ustanovenie § 458 ods. 2 S.s.p. veta za bodkočiarkou rozhodol bez uplatnenia lehoty vymedzenej v tomto ustanovení, bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 8. júna 2017 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

29. Vo vzťahu k dôvodu kasačnej sťažnosti, t.j. že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p.) musí kasačný súd s prihladením na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný sťažnostný dôvod zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p. vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t.j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber ustanovenia a v neposlednom rade ako nesprávny výber právneho predpisu.

30. Navyše právnym posúdením veci je analytická činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje čiastkové právne závery a spätnou aplikáciou vybranej právnej normy preveruje úplnosť a riadnosť fakticky zisteného skutkového stavu. Toto je základným poslaním správneho súdu pri prieskume zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, pričom nielen situácia „res iudicata“ tvorí rozhodovaciu prekážku ale aj ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu ako relevantný precedens v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenskej republiky vytvára zákonodarcom akceptovanú rozhodovaciu prekážku.

31. V súvislosti s uvedeným kasačný súd musí zdôrazniť, že v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu zistil nedostatky právneho posúdenia v merite veci. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zák. č. 404/2011 Z.z. policajť je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento

výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespolupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

Podľa čl. 15 ods. 4 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“) zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

Podľa čl. 15 ods. 1 návratovej smernice pokiaľ sa v osobitnom prípade nedajú účinne uplatniť iné dostatočné, ale menej prísne donucovacie opatrenia, členské štáty môžu zaistiť len štátneho príslušníka tretej krajiny, voči ktorému prebieha konanie o návrate, s cieľom pripraviť návrat a/alebo vykonať proces odsunu, a to najmä keď:

a) existuje riziko úteku, alebo

b) dotknutý štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni procesu prípravy návratu alebo odsunu.

32. Vyššie uvádzané kritérium reálneho predpokladu vyhostenia možno aplikovať v dvoch prípadoch. Sú to jednak prípady, kedy štátny príslušník tretej krajiny de facto nevyhostiteľný, napr. nedisponuje platným cestovným dokladom a štát, ktorého je dotyčný občanom, mu odmieta nový cestovný doklad vydať a jednak prípady, kedy vyhosteniu bránia prekážky právnej povahy.

33. Pokiaľ žalovaný poukazoval na sťažovateľov odmietavý postoj k spolupráci s príslušnými inštitúciami za účelom vybavenia náhradného cestovného dokladu, ako na dôvod, prečo stále nedošlo k výkonu administratívneho vyhostenia, kasačný súd dáva do pozornosti rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Mikolenko vs. Estónsko, kedy správne orgány, konajúce vo veci administratívneho zaistenia sťažovateľa odôvodňovali niekoľkoročné zaistenie tým, že zastupiteľský úrad Ruskej federácie mu bol ochotný vydať cestovný doklad na základe vlastnoručne podpísanej žiadosti, čo však sťažovateľ odmietal urobiť.

34. Podľa Estónska to bolo chovanie sťažovateľa, čo podstatnou mierou prispelo k dĺžke zaistenia a preto toto pozbavenie osobnej slobody nebolo možné považovať za nezlučiteľné s čl. 5 ods. 1 Dohovorom. Avšak ESLP sa s takým výkladom Dohovoru nestotožnil dôvodiac, že vyhostenie sťažovateľa, vyžadujúce spoluprácu sťažovateľa, ktorú tento odmietal poskytnúť, sa stalo fakticky nemožným. Tým sa stalo vyhostenie sťažovateľa neuskutočniteľným.

35. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia je možné ustáliť, že podľa názoru žalovaného právne ani iné prekážky odsunu neexistujú, v procese vyhostenia sa stále koná a sťažovateľ dostatočne nespolupracuje so správnymi orgánmi v tom smere, že odmieta kompletne vyplniť žiadosť o vystavenie náhradného cestovného dokladu. Z tejto formy nespôlpráce potom plynuli problémy v procese stotožnenia osoby sťažovateľa. Zároveň žalovaný poukázal na informáciu od konzula Vietnamskej socialistickej republiky, ktorý uviedol, že v danom štádiu je predpoklad vystavenia náhradného cestovného dokladu pravdepodobne veľmi nízky, pretože nebola predložená kópia dokladu vystaveného príslušnými orgánmi domovského štátu. Zároveň však uviedol, že vykoná previerku v príslušných evidenciách domovskej krajiny a o výsledku previerky bude informovať ÚPZC Medved'ov.

36. Z vyššie uvedených dôvodov žalovaný uzavrel, že sťažovateľ nespolupracuje. Kasačný súd sa však s týmto záverom nestotožnil, nakoľko sťažovateľ v priebehu administratívneho konania spomínaný dotazník vyplnil a aj napriek tomu, že tak urobil iba čiastočne, pokiaľ na ostatné otázky uvedené v dotazníku neodpovedal z dôvodu, že z objektívnych dôvodov tak urobiť nevie, nie je možné s dostatočnou istotou urobiť záver o jeho nespôlpráci. Z obsahu administratívneho spisu pritom kasačný súd zistil, že sťažovateľ počas celého konania uvádzal svoje základné osobné údaje, pričom zo správy od

Interpolu Oslo vyplynulo, že sa podarilo stotožniť jeho osobu v národnej databáze AFIS.

37. Sťažovateľovi nie je možné vytknúť ani to, že nevie zabezpečiť kópiu dokladu vydaného príslušnými orgánmi domovského štátu, pokiaľ takýmto dokladom nedisponuje. Navyše podľa názoru kasačného súdu, možnosti sťažovateľa, ktorý bol v danom čase pozbavený na osobnej slobode, zabezpečiť kópiu takého dokladu sú značne obmedzené a v určitej miere závisia od aktivity správneho orgánu. Z obsahu zápisnice o vyjadrení účastníka konania č. PPZ-HCP-PO9-AV-8-037/2016 zo dňa 27.12.2016 strana 4, ktorá je súčasťou administratívneho spisu žalovaného č. PPZ-HCP-PO9-AV-8/2016 kasačný súd zistil, že sťažovateľ počas výsluchu uviedol: „Jedinú osobu, ktorú viem uviesť a ktorá by vedela potvrdiť moju indetitu je môj kamarát U. N. M., na ktorého mám telefonický kontakt v mojom mobile. Mobil je v ÚPZC Sečovce.“ Z takto formulovanej odpovede sťažovateľa vyplýva, že tento poskytol určité indície, ktoré by mohli byť pre proces vystavenia náhradného cestovného dokladu prospešné, avšak žalovaný výsluch týmto smerom ďalej nevedol a zo spisu kasačný súd nezistil, či žalovaný overil sťažovateľom uvedené informácie.

38. Z vyššie načrtnutých zistení kasačný súd zastal názor, že správanie sťažovateľa, s odkazom na jeho neochotu vrátiť sa do domovskej krajiny a objektívnu neschopnosť poskytnúť viac osobných údajov resp. kópiu iného dokladu z domovského štátu, nebolo vhodné posúdiť ako nespoluprácu. Samotné odmietnutie vypísať osobný dotazník s odkazom na jeho vyplnenie v minulosti, resp. odmietnutie odpovedať na konštatovanie správneho orgánu o obštrukčnom správaní účastníka konania nemožno považovať za nespoluprácu. Navyše otázky, ktoré sú kladené takým spôsobom, že správny orgán v podstate konštatuje údajné obštrukčné správanie účastníka konania nemožno považovať za účelné nakoľko odpoveď na ne nemohla v danom prípade napomôcť.

39. Kasačný súd na druhej strane konštatuje, že žalovaný v priebehu zaistenia sťažovateľa priebežne vykonával úkony smerujúce k overeniu totožnosti sťažovateľa, zisťoval trvanie účelnosti zaistenia, pričom v preskúvanom rozhodnutí podrobne opísal svoju činnosť s konkretizáciou všetkých úkonov, ktoré v konaní vykonal.

40. Avšak pokiaľ ani takáto aktivita žalovaného nebola postačujúca pre naplnenie účelu zaistenia, v ktorom sa sťažovateľ nachádzal od 27.07.2016 do 17.05.2017, s odkazom na sťažovateľovu objektívnu neschopnosť napomôcť správnym orgánom a informáciu od konzula Vietnamskej socialistickej republiky o veľmi nízkom predpoklade vystavenia náhradného cestovného dokladu, kasačný súd zastal názor, že ďalšie zotrvanie sťažovateľa v zaistení nebolo účelné.

41. K tomuto záveru dospel kasačný súd aj s poukazom na vyššie zmienený rozsudok ESLP vo veci Mikolenko vs. Estónsko, s tým rozdielom, že v prejednávanej právnej veci vyjadril pochybnosti o konštatovanej nespolupráci sťažovateľa so správnymi orgánmi (viď body 36 až 38 tohto rozsudku) avšak tento logicky (argumentum a minori ad maius) nepredstavoval takú odlišnosť v skutkovom stave, ktorá by odôvodňovala iné závery.

42. Podobný záver vyslovil ESLP v rozsudku Louled Massoud vs. Malta, kedy rovnako správne orgány dôvodili, že zabezpečenie návratu sťažovateľa je spojené s ťažkosťami z dôvodu absencie cestovného dokladu a neochoty spolupracovať u sťažovateľa. ESLP v danom prípade vyslovil názor, že za takýchto okolností (t.j. pokiaľ zaistená osoba odmieta spolupracovať a štátne orgány nie sú schopné zabezpečiť náhradný cestovný doklad) muselo byť zjavné, že pokusy o vrátenie sťažovateľa sú odsúdené k neúspechu.

43. Z tejto relevantnej judikatúry ESLP tak kasačný súd vyvodil, že absencia cestovného dokladu a nemožnosť zabezpečiť náhradný cestovný doklad (bez ohľadu na zavinenie zaistenej osoby) sú skutočnosťami, ktoré majú vplyv pre posúdenie reálnosti predpokladu naplnenia účelu obmedzenia osobnej slobody, ktorým je vyhostenie. Zároveň platí, že zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny je nezlučiteľné s čl. 5 ods. 1 Dohovoru vždy, ak existuje pravdepodobná absencia reálneho predpokladu pre jeho vyhostenie. Zároveň však kasačný súd poukazuje na to, že absencia cestovného dokladu a

nedostatok v určení totožnosti osoby sú odstrániteľnými pokiaľ sa nepreukáže opak.

44. Sťažovateľ namietal postup žalovaného, vyplývajúci z administratívneho spisu- na úradný záznam č. PPZ-HCP-PO5-51-002/2017 o predvedení sťažovateľa podľa § 17b ods. 1 zákona č. 171/1993 Z.z., podľa ktorého dňa 14.03.2017 o 13:00 hod. bol predvedený a eskortovaný na OHK PZ Košice- letisko. Predvedenú osobu prevzal vedúci zmeny OHK PZ Košice- letisko v čase o 14:20 hod. Z príkazu na prepustenie sťažovateľa č. PPZ-HCP-PO9-1-029/2017-AV zo dňa 14.03.2017 vyplynulo, že sťažovateľ bol v daný deň prepustený o 13.30 hod. Z uvedeného postupu je podľa sťažovateľa zjavným postup, kedy žalovaný iba formálne prepustil sťažovateľa zo zaistenia, nie však fakticky.

45. K vyššie uvedenému kasačný súd uvádza, že sa nebolo možné stotožniť so záverom krajského súdu, nakoľko, ako bolo vyššie uvedené, sťažovateľ mal byť v zmysle príkazu prepustený v čase jeho eskortovania na OHK PZ Košice- letisko. Teda z takto zaznamenaných úkonov, najmä z rozhodnutia o eskorte č. PPZ-HCP-PO5-9-018/2017 zo dňa 14.03.2017 (, podľa ktorej sa eskorta mala začať o 13.00 hod. a skončiť o 14.20 hod.) vyvstávajú pochybnosti o tom, či sťažovateľ bol fakticky prepustený. Kasačný súd však ďalšie závery z takého postupu nevyvodzoval, nakoľko sťažovateľovo prepustenie zo dňa 14.03.2017 sa týkalo jeho predchádzajúceho zaistenia, nie je predmetom tohto preskúvacieho konania a nemalo vplyv na preskúvané rozhodnutie.

46. Kasačný súd sa nestotožnil s ostatnou argumentáciou sťažovateľa v kasačnej sťažnosti. Pokiaľ tento namietal vydanie rozhodnutia o predĺžení lehoty zaistenia ako nezákonný postup z dôvodu, že zaistenie sťažovateľa zaniklo jeho prepustením dňa 14.03.2017 a teda nie je možné predĺžiť lehotu zaistenia, ktoré už neexistuje, takáto námietka nebola dôvodná. Kasačný súd k tomuto sťažnostnému bodu udáva, že pri prieskume rozhodnutia žalovaného nemožno vychádzať len z gramatického výkladu slova „predĺžiť“ tak ako to uvádzal sťažovateľ. Podstatou vydania rozhodnutia podľa § 88 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z. je predĺžiť lehotu zaistenia ak je to účelné. Takéto rozhodnutie síce nadväzuje na predchádzajúce rozhodnutie o predĺžení lehoty zaistenia, avšak len na účely sčítavania doby zaistenia. V ďalšom sa kasačný súd stotožnil s argumentáciou krajského súdu a preto naň vo vzťahu k tomuto sťažnostnému bodu poukazuje.

V.

47. Kasačný súd na základe vyššie uvedených úvah konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúvané rozhodnutie trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

48. Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. platí, že ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

49. Aj napriek zrušeniu preskúvaného rozhodnutia, odkazujúc na vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti č. PPZ-HCP-PO9-1-65/2017-AV zo dňa 17.05.2017 (č.l. 67), v ktorom tento oznámil, že sťažovateľ bol dňa 17.05.2017 prepustený zo zaistenia z dôvodu, že zanikol účel zaistenia podľa ustanovenia § 90 ods. 2 písm. a) zák. č. 404/2011 Z.z. a zároveň bolo prerušené konanie vo veci administratívneho vyhostenia sťažovateľa z územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 4 zák. č. 404/2011 Z.z., z dôvodu neúčelnosti kasačný súd nerozhodol o jeho bezodkladnom prepustení zo zaistenia.

50. O nároku na náhradu trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, trovy tohto konania priznal. V zmysle § 175 ods. 2 S.s.p. v spojení s dôvodovou správou k § 467 S.s.p.

(teleologický výklad) o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením krajského súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.